

A XXI. MAGYAR OPERÁCIÓKUTATÁSI KONFERENCIA SZEDED, 1993. OKTÓBER 2-4.¹

ZIERMANN MARGIT

Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem

A hazánkban megrendezett operációkutatási konferenciák közel három évtizedes története mindenkor jól tükrözte azt a státuszt, amelyet az operációkutatás tudományának művelői, gazdag módszertani apparátusának felhasználói a társadalmi-gazdasági hierarchia eltérő szintjein elfoglalhattak, egyúttal azt is, hogy maguk a döntéshozók miképpen vélekedtek e tudomány hasznosságáról tevékenységeik körében. Voltak nagy nekibuzdulások 300 feletti résztvevővel, (köztük nem ritkán a tudományok és a kormányzat reprezentásaival), 150-200 előadással, de ennél jóval kisebb létszámú és kevésbé jelentős összejöveteleink is. Mégis, egészében vizsgálva e folyamatot, kiegyensúlyozottnak és sikeresnek mondhatjuk. Aligha kételkedhetünk abban, hogy e rendezvényeink – természetesen szép számú nemzetközi konferenciáinkat is beleértve – jelentős mértékben hozzájárultak egy, a kor színvonalán álló és nemzetközileg is elismert hazai operációkutatási kultúra: felsőoktatás, tudományos és alkalmazott kutatások létrejöttéhez.

A magyar operációkutatási társadalom sokféle szakmai előképzettségű és érdeklődésű, az egész ország területén változatos munkahelyeken és tudományos egyesületekben tevékenykedő tagjai gyakran ezeken a hazai konferenciákon ismerkedhettek meg egymással, egymás problémáival, az eltérő szakterületeken tevékenykedő műhelyek gondoljaival, eredményeivel. Ezek az eszmecserék rendszerint kölcsönös előnyökkel jártak, akár az elméletet, akár a konkrét alkalmazásokat tekintjük is.

Mint az sokak előtt ismeretes, az operációkutatási konferenciákat korábban évente, néhány éve azonban csak két évente rendezzük meg, négy tudományos egyesület, illetve szakosztály szakmai összefogásával, miközben a szervezés oroszlánrészét mindig más-más társulat látja el. Követve az alfabetikus sorrendet, e tudományos szervezetek jelenleg a következők: a Bolyai János Matematikai Társulat (BJMT) Alkalmazott Matematikai Szakosztálya, a Gazdaságmodellezési Társaság (GMT), a Neumann János Számítástudományi Társaság (NJSZT) Operációkutatási Szakosztálya, valamint a Magyar Operációkutatási Társaság (MOT), mely ez alkalommal a főszervezői tisztelet is ellátta. A MOT az 1991. évi megalakulását követően másodízben vesz részt e

¹Beérkezett: 1993. november 23.

nevezetes szakmai tanácskozások megrendezésében, de elsőízben felelős szervezője is annak. E kialakult rendnek megfelelően, a XXII. Magyar Operációkutatási Konferencia főszervezője a Gazdaságmodellezési Társaság lesz 1995-ben.

Egy társadalmi szerveződés életképességét hűen tükrözi, ha tartalmilag és tagságában folytonos megújulásra képes. A szegedi konferencia tapasztalatai ebből a szempontból is biztatóak, hiszen sikeres új műhelyek bemutatkozásának, és mind a hallgatóság, mind az előadók soraiban a fiatalabb generációk jelentkezésének lehettünk tanúi. Öröndetes jelenség volt az is, hogy néhány kiváló, határainkon túli neves magyar operációkutató kollégát is körünkben üdvözölhattunk, biztosítva számukra itteni tartózkodásuk anyagi feltételeit. Színvonalas előadásaikkal, a velük folytatott eszmecserekkal mindannyian gazdagabbak lettünk. Jó lenne, ha ez is hagyománnyá válna, s a jövő konferenciáinkon is rendszeresen vendégül láthatnánk a szomszédos országokban élő barátainkat.

Konferenciáink megrendezésének helyszínéül korábban is szívesen választottuk azokat a vidéki városainkat, amelyekben felsőoktatási intézmények működnek. Ez alkalommal Szegedre és a József Attila Tudományegyetemre esett a választásunk, ami valóban szerencsésnek bizonyult. Mindannyian igen jól éreztük magunkat, élvezve Szeged város és a JATE vendégszeretetét, a tiszaparti metropolisz sajátos hangulatát, a konferencia szegedi Szervezőbizottsága – Bartalos István és Csendes Tibor (elnök), valamint segítőtársaik: Csallner András Erik, Dudás Tibor és Kresz Miklós – számtalan részletkérdésre kiterjedő gondos előkészítő munkájának gyümölcseit. Mindehhez hozzájárult a Forrás Szálló kényelme és kitűnő konyhája. A konferenciái résztvevők túlnyomó többsége ugyanis ebben a szállodában lakott (ami kétségkívül megkönnyítette a személyes találkozásokat, s a kötetlen, gyakran éjszakába nyúló eszmecsereket), de az első nap kivételével itt bonyolítottuk le szakmai programjainkat is. Talán csak az időjárás bánt egy kissé mostohán velünk, ám még az esős, szeles idő se riasztotta vissza a társaságot a tiszai hajókirándulástól, ahonnan vidáman megtérve dicsérték a folyótorkolatok lenyűgöző szépségét.

A konferencia védnöki tisztét a JATE matematikus rektora, Csirik János professzor vállalta el, s noha rektori teendői külföldre szólították, s ezért személyesen megjelenni nem tudott, szívügyének tekintette a konferencia sikerét, csakúgy mint Imreh Balázs, a JATE Informatikai Intézetének vezetője, aki a rektor urat távollétében konferenciánkon képviselte. Segítőkétségükért e helyütt is köszönet illesse mindkettőjüket.

A konferencia ünnepélyes megnyitására október 2-án, délután 2 órakor, a JATE rektori tanácsstermében került sor. A megnyitó ülésen elnöklő Ziermann Margit a külföldi tartózkodása miatt távollévő Prékopa András akadé-

mikus, a konferencia és a MOT tiszteletbeli elnöke nevében is üdvözölte a megjelenteket. Az elnökségben helyet foglaló Imreh Balázs a JATE rektora nevében, Mécs Imre, a Szegedi Városi Önkormányzat Tudományos és Felsőoktatási Bizottsága elnöke, a JATE Biotechnológiai Tanszékének vezetője az Önkormányzat nevében köszöntötte meleg szavakkal a konferenciái résztvevőket, méltatva e szakmai tanácskozás tudományos és gyakorlati jelentőségét. Az elnöki megnyitó beszéd az operációkutatás hazai helyzetével és perspektívájával, a hazai operációkutatási tevékenységek nemzetközi megítélésével és a Magyar Operációkutatási Társaság nemzetközi kapcsolatai alakulásával foglalkozott. Ismertette annak az 1990-ben lezárult és az Európai Közösség Tanácsának felkérésére létrejött szakértői bizottság vizsgálati jelentésének néhány mondatát, amelyben leírták, hogy hazánk kiemelkedő eredményeket ért el az elméleti és alkalmazott matematikában, az operációkutatásban, a statisztikában és a valószínűségszámításban (l. Magyar Nemzet 1990. szeptember 5., a hivatkozott cikk címe: „Nem élvezünk különleges előnyöket”).

Az ünnepélyes megnyitás emelkedett pillanataira került sor akkor, midőn az Elnök Martos Bélának, a matematikai tudomány kandidátusának, a közgazdaságtudomány doktorának átnyújtotta azt a diplomát, melynek tanúsága szerint 1982. évi közgyűlésén a MOT – az operációkutatás módszertanának fejlesztésében elért, nemzetközi elismertséget is kiváltó tudományos eredményeiért – Dr. Martos Bélát tiszteletbeli elnökké megválasztotta. A konferencia programja szakmai plenáris üléssel folytatódott, melyen Csiszár Imre akadémikus, meghívott előadó „A maximum entrópia módszer: axiomatika és algoritmusok” címen igen nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott.

A plenáris ülést követően két szekció-ülést tartottunk, melynek a Bolyai Intézet adott otthont. Ezzel a konferencia első munkanapja be is fejeződött, s a résztvevők a fehér asztal mellett folytatták disputáikat a nevezetes Hági Étteremben, ahol a konferencia szervezői egy jól sikerült fogadást tartottak a tiszteletükre.

A konferencia második és harmadik napján nyolc-nyolc szekcióban folytatódtak az előadások. Az első két szekciót is hozzászámítva összesen tehát 18 szekciót szerveztünk, igen változatos témakörökben (matematikai programozás, társadalombiztosítás, matematikai irányításelmélet, döntéstámogató rendszerek, a matematikai programozás numerikus módszerei, rendszer- és irányításelmélet, intelligens rendszerek, döntések fuzzy környezetben, statisztika, közgazdasági modellek, belsőpontos módszerek, a matematikai programozás műszaki alkalmazásai, egészértékű programozás, hálózati folyamatok tervezése).

A gazdag programkínálatban történő eligazodást jól szolgálta a szép kiállítású két füzet, „Az előadások programja” és az „Előadáskivonatok és a résztvevők listája”.

A résztvevők egybeeső ítélete alapján jogosan vélhetjük, hogy a XXI. Magyar Operációkutatási Konferencia az utóbbi évek egyik legsikeresebb konferenciája volt, akár a magas részvételi arányt, akár az előadások számát, színvonalát tekintjük. Ezért is határozott úgy a SZIGMA folyóirat szerkesztősege, hogy az előadások egy részének cikk formájában történő közzétételét lehetővé teszi.

A konferencia szakmai sikerének megalapozásában jelentős szerepet játszottak a Programbizottság tagjai, Bod Péter, Harnos Zsolt, Ligeti Csák, Maros István, Rapcsák Tamás (elnök) és Szántai Tamás, akik egy-egy szekció megszervezéséért, s azok elnöki teendői ellátásáért is felelősek voltak. De előbbiekhöz hasonlóan kitűnő munkát végeztek a felkért szekciófelelősök is: Bokor József, Chikán Attila, C. Fodor János, Friedler Ferenc, Gerencsér László, Illés Tibor, Imreh Balázs, Kolumbán József, Komlósi Sándor, Kovács Erzsébet, Molnár Sándor, Rapcsák Tamás, Sonnevend György, Vörös József.

Végezetül a konferencia sikeres megrendezését anyagi és erkölcsi támogatásukkal elősegítő intézményeknek és szervezeteknek mondunk köszönetet, így az Illyés Alapítványnak, a Pick Rt-nek, a József Attila Tudományegyetemnek, az MTA Operációkutatási Bizottságának, valamint a Zénon Kft-nek.

XXI. HUNGARIAN OPERATIONAL RESEARCH CONFERENCE (SZEGED, OCTOBER 2-4, 1993)

The paper is a report on this Conference, which was organized by the Hungarian Operational Research Society (HORS) as chief organizer, together with three other societies. The Conference was opened by the HORS President, and addressed by representatives for the Scientific University Szeged "József Attila" and for the Municipal Council of the town Szeged. At this occasion was awarded Dr. Béla Martos to Honorary Member of HORS. The opening ceremony was followed by the very notable invited presentation of Prof. Dr. Imre Csizsár, member of the Hungarian Academy of Sciences, on „Maximum entropy and related methods: axioms, algorithms”. The work was continued in 18 sections. The papers reported on most recent developments relating to the theoretical, practical and computational aspects in operational research. All in all the meeting was widely regarded as being highly successful. The next, the XXII. Hungarian Operational Research Conference is planned to be held in 1996, and organized by the Economic Modelling Society.